

VII Konferencja Krakowska Przyszłość wolności. Wymiar krajowy - regionalny - europejski

Prof. Witold Orłowski: Zaczynamy na nowo doceniać słowo „bezpieczeństwo”. → **str. 56**

**TYGODNIK
POWSZECHNY**

Program VII Konferencji
Krakowskiej → **str. 58**

URZĄD MARSZAŁKOWSKI

Minister Elżbieta Bieńkowska, marszałek Marek Sowa, komisarz Janusz Lewandowski i minister Dariusz Rosati na VI Konferencji Krakowskiej, 2013 r.

Nr 23/2014
Dodatek przygotowany
we współpracy z Urzędem
Marszałkowskim
Województwa Małopolskiego

JANUSZ SEPIOŁ, senator RP,
przewodniczący Senackiej Komisji
Samorządu Terytorialnego
i Administracji Publicznej

Niechęć do słowa geopolityka

POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY, potencjał kapitału, technologii i wiedzy – to klasyczne pojęcia geopolityczne. O terytorium myślimy jak o powierzchni czy kształcie, a nie przestrzeni, która ma nam służyć – podnosić poziom życia, zwiększać obronność, stwarzać szanse. Złe zagospodarowana przestrzeń obniża te możliwości i podnosi koszty funkcjonowania gospodarki. Przykładem jest model naszych autostrad, które bardziej służą tranzytowi przez Polskę niż współpracy metropolii. Cechą polskiej przestrzeni jest też policentryczność, wielość miast. Jednak w ostatnich 25 latach prawie wszystkie ważne instytucje państwowe zostały zlokalizowane w Warszawie, podczas gdy inne duże miasta borykają się z brakiem miejsc pracy i odpływem ludności. Unia przyjęła zasadę, że każdy z krajów członkowskich ma u siebie siedzibę jakiejś instytucji unijnej. W Polsce w tych kategoriach o przestrzeni nie myślimy. □

Wolność to także zobowiązanie

Tegoroczna Konferencja Krakowska w sposób szczególny wpisuje się w obchody Święta Wolności i 25-lecia przemian ustrojowych w Polsce. Możemy być dumni z tego, co udało nam się osiągnąć w ciągu ostatnich 25 lat. Nie sposób jednak nie zadać sobie pytania o to, w jaki sposób wykorzystamy owoce transformacji ustrojowej, żeby zapewniły nam dalszy rozwój?

Podczas Konferencji Krakowskiej porozmawiamy o wolności. Czy jej nadmiar nie ogranicza wspólnotowości? Czy potrafimy właściwie z niej korzystać? Wolność jest wielkim darem, ale także odpowiedzialnością, zobowiązaniem do poszanowania innych, solidarności i dbania o wspólne dobro.

W Krakowie nie może także zabraknąć rozważań o przyszłości regionów, Polski i Unii Europejskiej. Mam świadomość, że w obliczu kryzysu politycznego i ekonomicznego idea solidarności europejskiej niejednokrotnie przegry-

wa z narodowymi egoizmami. Dlatego to właśnie my, Polacy, musimy w szczególny sposób przypominać Europie o potrzebie solidarności – także ze wschodnimi sąsiadami Unii.

Stoimy przed ważnym wyzwaniem – zaplanowaniem polityki rozwoju po roku 2020, kiedy należy spodziewać się istotnych zmian w polityce spójności i ograniczenia funduszy strukturalnych.

Sposobem na zbudowanie silnej regionalnej gospodarki jest z pewnością specjalizacja regionów w tych dziedzinach, które są zbieżne z ich zasobami i potencjałem. Warto przypomnieć, że to właśnie Małopolska – jako pierwsze województwo w kraju – określiła swoją inteligentną specjalizację. Jestem pewien, że opracowane w Krakowie scenariusze wniosą interesujące wątki w polską myśl strategiczną. □

MAREK SOWA,
Marszałek Województwa Małopolskiego

URZĄD MARSZAŁKOWSKI

Sukiennice, VI Konferencja Krakowska, 2013 r.

W stronę przyszłości

Jak współpracować z innymi, by nie stracić wolności – będzie jednym z głównych pytań VII Konferencji Krakowskiej.

GRZEGORZ CELEJWSKI / AG

prof. dr hab. **WITOLD ORŁOWSKI**
członek Rady Gospodarczej przy Premierze RP

Bezpieczeństwo głośniejsze i ciszej

ZACZYNAJEMY NA NOWO

doceniać słowo „bezpieczeństwo”. Globalizacja pozwoliła przez chwilę myśleć, że na rynku wszystko można bezpiecznie kupić, ale to nie do końca prawda. Polska stoi przed odpowiedzią na pytanie: na jakim poziomie rozwiązywać problemy swego bezpieczeństwa – krajowym czy ponadnarodowym. Państwa są dziś szczególnie wyczuwalne na kwestię bezpieczeństwa energetycznego. Zapewniają je sobie na różne sposoby – starania w krajach potężnych przebiegają ciszej, w mniejszych nieco głośniejsze. ☐

Cztery panele, blisko trzydzieści wystąpień i kilka puentujących je debat. Stolica Małopolski przygotowuje się do VII Konferencji Krakowskiej. Jej tematem jest „Przyszłość wolności. Wymiar krajowy – regionalny – międzynarodowy”. Patronat nad wydarzeniem objął prezydent Bronisław Komorowski.

Zaproszenia na coroczne – i jedyne tego typu poza Warszawą – spotkanie rozesłano do polityków i specjalistów z instytucji zajmujących się planowaniem strategicznym. Organizatorzy podkreślają: w Polsce wciąż za mało rozmawiamy rzeczowo o dylematach rozwoju. A Kraków jest do tego miejscem znakomitym.

Co sprawia, że Konferencje Krakowskie różnią się od innych? Mały, lecz istotny szczegół: diagnozy sytuacji i perspektyw rozwoju przygotowane pod Wawelem nie mają, co w Polsce wciąż rzadkie, charakteru politycznego – są eksperckie. Pomagają prognozować przyszłość, nowe tendencje rozwojowe, a także ich odbiór i wpływ na społeczeństwo. Zaangażowanie w obrady różnych grup – polityków, socjologów, ekonomistów i innych specjalistów – sprawia, że spotkania zbliżają się nieco do stosowanej z powodzeniem na Zachodzie formuły tzw. konferencji foresight, w czasie których przygotowuje się scenariusze przyszłego rozwoju. Dzięki

temu wyniki debat mogą być pomocne zarówno dla decydentów zaangażowanych w realizację polityki innowacyjnej państwa, jak również dla wszystkich tych, których ten proces dotyczy.

W czasie sześciu poprzednich konferencji (pierwsza odbyła się w 2008 r.) eksperci koncentrowali się na zagadnieniach, których zakres obejmował trzy wymiary: krajowy, regionalny i międzynarodowy. Próbowali m.in. odpowiedzieć na pytanie, jakie wyzwania stoją przed Europą XXI w., dokąd zmierza Polonia, jak w Europie „wielu prędkości” odnajduje się nasz kraj.

Procedury wymuszają zastój

Jaki jest potencjał myślenia strategicznego w Polsce? Na jakich doświadczeniach powinniśmy się opierać? I najważniejsze: co po 2020 r. zastąpi europejską politykę spójności? Gdzie znajdziemy pieniądze na rozwój?

To tylko kilka pytań, z którymi zmierzą się uczestnicy pierwszego tegorocznego panelu: „Wolność – przywództwo strategiczne – wizja przyszłości”.

PROF. ROMAN GALAR, Politechnika Wrocławska: – Za przewagami innowacyjnymi Zachodu stały: chrześcijańska wolna wola i liberalna wolność inicjatyw. Postęp wiązał się z przełamywa-

niem stereotypów. Jednak wszechobecność procedur, które dziś utrwalają stereotypy, zmniejsza szanse takich przełomów. Procedury wymuszają zastój.

Prof. Galar wygłosi w Krakowie referat o przewadze konkurencyjnej Zachodu i związanym z nią – w większym stopniu niż w innych cywilizacjach – zakresie wolności.

Dlaczego przestrzeń publiczna nie jest traktowana w Polsce jako przedmiot myślenia strategicznego i jakie to ma konsekwencje dla kraju? – to jedno z pytań, na które odpowiedzą uczestnicy pierwszego panelu.

Złoty czy euro

Uczestnicy drugiego panelu, „Wolność – gospodarka – niezależność”, zastanowią się nad tym, czy gospodarka jest źródłem wolności, czy uwikłania. Dlaczego coraz częściej staje się instrumentem walki politycznej? Jak sprawić, by silna gospodarka zwiększyła autonomię Polski w relacjach politycznych? Czy Polska potrzebuje własnej waluty?

PROF. WITOLD ORŁOWSKI, członek Rady Gospodarczej przy Premierze RP mówi „Tygodnikowi”: – Podstawowym pytaniem dla przyszłości będzie to, w jaki sposób współpracować z innymi, nie tracąc poczucia własnej wolności.

Uczestnicy drugiego panelu zastanowią się także nad tym, jak duże regulacje w sferze gospodarczej wpływają na jej funkcjonowanie.

RYSZARD PETRU, przewodniczący Towarzystwa Ekonomistów Polskich: – Należy raczej pobudzać do działania, niż narzucać rozwiązania. Bez wolności nie ma kreatywności, a bez kreatywności nie ma dobrobytu – przyznaje Ryszard Petru.

Polacy kontra wolność?

Pierwszy dzień VII Konferencji Krakowskiej zamknie panel poświęcony wolności, zaufaniu i współpracy, z udziałem m.in. **PROF. PIOTRA SZTOMPKI** z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Socjolog nawiąże do znanego hasła: „Nie ma wolności bez solidarności” – i odwoła się do jego podwójnego znaczenia.

dr hab. **KRZYSZTOF SZCZERŃSKI**
profesor UJ, poseł na Sejm

Szczęście własne, porażka tego, co wspólne

Polacy mają poczucie indywidualnego sukcesu i zbiorowej porażki. Jest ona widoczna wszędzie tam, gdzie mamy do czynienia z przestrzenią wspólną – czyli

np. w obszarze dostępu do dobrej oświaty czy ochrony zdrowia. Różnorodność interesów prowadzi do konfrontacji, a nie kooperacji, a sukces jednych wiąże się z koniecznością porażki innych. To m.in. dlatego Polska potrzebuje silnej strategii, która torowałaby drogę do współpracy różnych grup społecznych, wyznaczania wspólnych celów i dążenia do zbiorowego sukcesu. ☐

Dyskutanci zastanowią się też, czy nadmierna wolność jednostki ogranicza siłę państwa, a także jak zmniejszyć deficyt zaufania, współpracy i kapitału społecznego.

– Pytania postawione panelistom sugerują, że anarchia i brak zaufania to cechy „narodowego charakteru” Polaków, kiedyś czy obecnie. Wsluchując się w takie analizy, można odnieść wrażenie, że jako Polacy rodzimy się z podejrzliwością w stosunku do innych i niezdolnością do przestrzegania norm i współdziałania – mówi **prof. Jarosław Górniak**, dziekan Wydziału Filozoficznego UJ. Jego zdaniem tezy o niskim kapitale społecznym tworzone są na podstawie deklaracji ograniczonego zaufania. Aby zmienić postawy, należałoby zmienić instytucje. – Przesadnie wiążemy niskie deklaracje zaufania i rozmaite działania na rzecz zabezpieczenia się przed szkodliwymi zachowaniami innych z mitycznym „charakterem narodowym”, co prowadzi do bezradnego rozkładania rąk – ocenia prof. Górniak i zapowiada, że w swoim wystąpieniu będzie postulował poszukiwanie przyczyny słabości instytucji i sposobu ich wzmocnienia.

Bolesny 2020

Wolność, równość i samorządność – wokół tych tematów będą skupione tematy drugiego dnia konferencji. Na jedno z najważniejszych pytań – jak uniknąć bolesnych skutków zmniejszenia finansowania z UE – próbuje odpowiedzieć **DR PIOTR ŻUBER** z Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju.

– Po 2020 r. Polska otrzyma mniej pieniędzy z polityki spójności. Zmieni się status rozwoju kilku polskich regionów, które przekroczą próg 75 proc. średniego PKB na mieszkańca w UE. Zmiany zajądą także w funkcjonowaniu budżetu UE. To rodzi konieczność znalezienia nowych sposobów finansowania rozwoju i poprawienia efektywności oraz sensowności wydatków – wyjaśnia dr Żuber.

Uczestnicy drugiej części panelu zastanowią się nad tym, jak ważna dla rozwoju Polski jest samorządność terytorialna, czy istnieje potrzeba korekty modelu ustroju społeczno-gospodarczego państwa – oraz jaki powinien być →

prof. dr hab. **PIOTR SZTOMPKA**
Kierownik Zakładu Socjologii Teoretycznej Wydziału Filozoficznego UJ

Wolność a solidarność

HASŁO „Nie ma wolności bez solidarności” ma podwójne znaczenie. Pierwsze ma charakter historyczny i odnosi się do ruchu społecznego „Solidarność”, bez którego Polska nie odzyskałaby wolności. Drugie pokazuje wolność i solidarność jako związek konieczny do tego, by wolność była prawdziwa, nie tylko formalna. Kompleks moralnych i etycznych zasad, takich jak wzajemne zaufanie, lojalność wobec własnej wspólnoty, troska o innych, jest niezbędny, by realizować wolność nie przeciw innym, ale poprzez innych. ☐

dr **PIOTR ŻUBER**, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju

Zagrożenia dla polityki regionalnej

KOLEJNA PERSPEKTYWA finansowa Unii Europejskiej na lata 2020–2027 jest sporym zagrożeniem dla finansowania polityki regionalnej. Jeżeli nie znajdziemy nowych sposobów finansowania rozwoju, grozi nam nagłe obniżenie środków dostępnych na finansowanie infrastruktury, wsparcia dla przedsiębiorstw czy podnoszenia kwalifikacji na rynku pracy. Szczególnie bolesne może być to w województwach rozwijających się najdynamiczniej, w tym w Małopolsce. Musimy już dziś szukać nowych rozwiązań. ☐

→ w Polsce balans między polityką wyrównawczą a polityką wzmocnienia konkurencyjności.

Prof. Grzegorz Gorzelak w referacie pt. „Polskie samorządy w nowej perspektywie” przedstawi wyniki badań sondażowych dotyczących wykorzystywania środków dla rozwoju regionalnego. Ankieta przeprowadzona w 1300 gmin miejskich i wiejskich do 50 tys. mieszkańców. – Z badań wynika, że nie ma bezpośredniego związku między napływem środków a rozwojem gospodarczym.

Potwierdzamy tezę, że wykorzystanie funduszy unijnych nie zawsze jest nastawione na rozwój gospodarczy, a raczej na poprawę warunków życia mieszkańców – komentuje prof. Gorzelak.

Relacje z VII Konferencji Krakowskiej będzie można śledzić na stronie tygodnik.onet.pl, a rozmowy z uczestnikami debat i pokonferencyjne podsumowania opublikujemy w „TP” za dwa tygodnie. ☐

OPRAC. ANNA GOC, NATALIA SROMEK

Program VII Konferencji Krakowskiej

9 CZERWCA

9.45 – wystąpienie Marszałka Województwa Małopolskiego Marka Sowy, otwierające konferencję.

PANEL I 10.00–12.20

„Wolność – przywództwo strategiczne – wizja przyszłości”

Wystąpienie wprowadzające wygłosi Olgierd Dziekoński, sekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP. Moderator europosłanka Róża Thun.

Paneliści: prof. Roman Galar z Politechniki Wrocławskiej, europoseł Jan Olbrycht, senator Janusz Sepiół, dr hab. Krzysztof Szczerski z Uniwersytetu Jagiellońskiego, prof. Jacek Szlachta ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie.

PANEL II 12.50–15.10

„Wolność – gospodarka – niezależność”

Wystąpienie wprowadzające wygłosi prof. Grzegorz W. Kołodko, były wicepremier i minister finansów. Moderator Bogusław Chrapoła, redaktor naczelny „Rzeczpospolitej”.

Paneliści: Igor Chalupiec, prezes zarządu ICENTIS, dr hab. Tomasz G. Grosse z Instytutu Spraw Publicznych w Warszawie, dr hab. Robert Gwiazdowski, prezydent Centrum im. Adama Smitha, prof. Elżbieta Ma-

czyńska, prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, prof. Witold Orłowski, członek Rady Gospodarczej przy Premierze RP, Ryszard Petru, przewodniczący Towarzystwa Ekonomistów Polskich.

16.10–18.10. PANEL III

„Wolność – zaufanie – współpraca”

Wystąpienie wprowadzające wygłosi prof. Piotr Sztompka, kierownik Zakładu Socjologii Teoretycznej Wydziału Filozoficznego UJ. Moderator dr Grzegorz Jankowicz z „Tygodnika Powszechnego”. Paneliści: prof. Jarosław Górniak, dziekan Wydziału Filozoficznego UJ, dr Krzysztof Mazur, przewodniczący Rady Klubu Jagiellońskiego, ks. bp Tadeusz Pieronek, były rektor Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, prof. Krystyna Szafranec z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

10 CZERWCA

9.20 – wystąpienie Wicemarszałka Województwa Małopolskiego Romana Ciepłoty otwierające II dzień konferencji.

PANEL IV 9.45–11.00

„Wolność – rozwój – samorządność, cz. I”

Wystąpienie wprowadzające wygłosi Iwona Wendel, podsekretarz stanu

w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju. Moderator prof. Jacek Szlachta ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Paneliści: prof. Tadeusz Markowski, przewodniczący Komitetu Przejściowego Zagospodarowania Kraju PAN; Andrzej Porawski, dyrektor Biura Związku Miast Polskich; dr Marek Szczepański, dyrektor zarządzający Banku Gospodarstwa Krajowego; Jacek Woźniak, pełnomocnik Zarządu Województwa Małopolskiego ds. Planowania Strategicznego; dr Piotr Żuber z Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju.

PANEL IV 11.00–12.15

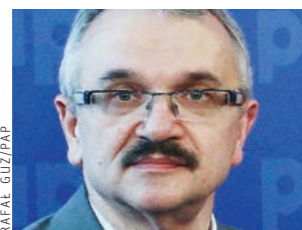
„Wolność – rozwój – samorządność, cz. II”

Moderator Jakub Szymański z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego. Paneliści: dr hab. Paweł Churski z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu; prof. Grzegorz Gorzelak, dyrektor Europejskich Studiów Regionalnych i Lokalnych Uniwersytetu Warszawskiego; dr hab. Aleksander Noworól, dyrektor Instytutu Spraw Publicznych UJ; dr Radomir Matczak, dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego i Przejściowego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego.

Instytucje kształtują postawy

IGNORUJEMY FAKT, że ludzkie postawy kształtują się w kontekście instytucji, z którymi przychodzi im działać. Mamy w Polsce problem z jakością wielu z nich, w tym także z nie-

sprawnością instytucji składających się na państwo. Analizujemy je i odpowiadamy, dlaczego są słabe i jak możemy je wzmocnić. Na ogół postaw nie udaje się zmienić przy pomocy perswazji. Żeby zmienić postawy, trzeba zmienić instytucje. Także wolność jest możliwa jedynie w ramach instytucji „wolności ubezpieczających”. ☐

prof. dr hab. **JAROSŁAW GÓRNIAK** dziekan Wydziału Filozoficznego UJ

Scenariusze dla polskich regionów

JACEK WOŹNIAK: Kwestią decydującą dla województw jest stopniowe przesuwanie granic decentralizacji.

NATALIA SROMEK: O regionach mówi się: to lokomotywy kraju. Zgadza się pan z tym?

JACEK WOŹNIAK: Z jednej strony przyzwyczailiśmy się do tego, że regiony są ważnym zasobem rozwojowym kraju, który sprzyja wzrostowi gospodarczemu, społecznemu i cywilizacyjnemu. Z drugiej strony brak jest aktualnie przyzwolenia społecznego i politycznego do wprowadzenia takich zmian ustrojowych, które znacznie wzmocniłyby formalne kompetencje samorządu regionalnego.

Dlaczego?

Już teraz mamy najbardziej zdecentralizowany model polityki rozwoju regionalnego wśród nowych krajów członkowskich Unii Europejskiej. Z pewnością w polskiej debacie pojawi się pytanie, jak silnie wzmocnić samorząd regionalny? Jest ono zasadne, gdyż w Europie dostrzegamy wstrzemięźliwość w tej kwestii. Przykłady Katalonii, Walonii i Flandrii czy Szkocji pokazują, że przy zbyt dużej samodzielności regionów państwa narodowe mogą zacząć się kruszyć.

Silne regiony nie powinny też oznaczać przekazywania samorządom kolejnych zadań, za którymi nie idą pieniądze na ich realizację.

Taka teza jest prawdziwa w odniesieniu do usług publicznych, np. szkolnictwa czy transportu komunalnego. Ale lwią część pieniędzy, które polskie regiony przeznaczają na rozwój, pochodzi z funduszy europejskich. Pojawiają się pytania: Co się będzie działo z polskimi regionami po 2020 r., kiedy środków z polityki spójności będzie znacznie mniej? Czy będziemy w stanie znaleźć własne źródła finansowania? Czy przyszły model rozwoju będzie wzmocniał polskie regiony, czy raczej rząd krajowy?

Jak Pan sądzi, na co wtedy postawimy?

Nie jesteśmy z góry skazani na żadne z tych scenariuszy. Jednak niebawem może się okazać, że doszliśmy do granic decentralizacji w Polsce, biorąc pod uwagę zarówno uwarunkowania i doświadczenia europejskie (związane z doświadczeniami krajów, w których zbyt silny jest nurt separatystyczny), jak i czynniki krajowe, ale przede wszystkim problem pieniędzy dla regionów po 2020 r. Jeśli ich zabraknie, regiony będą słabnąć. Środki unijne z pewnością nie mogą być jedynym źródłem finansowania rozwoju województw, ale powinny go pobudzać. Regiony muszą postawić na lepsze wykorzystanie własnych potencjałów, na wyspecjalizowanie się w kilku wybranych

dziedzinach na podstawie tzw. inteligentnych specjalizacji, aby po roku 2020, kiedy zmniejszą się fundusze UE, województwa nie popadły w stagnację. Wciąż mamy też dużo problemów hamujących rozwój na poziomie transportu kolejowego – których regiony nie rozwiążą za władzę centralną. Dlatego też nie zawsze decentralizacja może być najbardziej efektywnym rozwiązaniem z punktu widzenia polityki rozwojowej i innowacyjnej kraju.

Co zrobić, by nie zmarnować potencjału regionów i pieniędzy, które mamy teraz do dyspozycji?

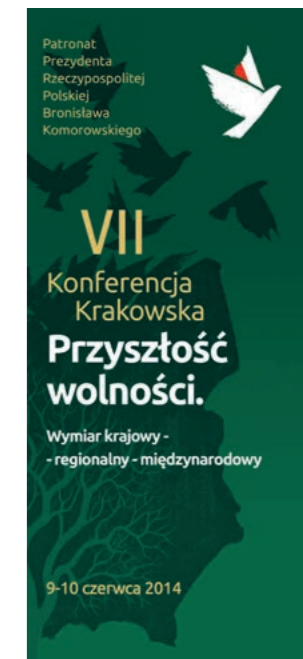
Ważne jest budowanie zdolności instytucjonalnej, w szczególności tworzenia takich instytucji, które w sposób trwały będą wspierały rozwój. Z tym związana jest umiejętność współpracy, szukania partnerów zarówno w otoczeniu zewnętrznym, jak i wewnątrz regionu. Kluczowa jest także jakość planowania strategicznego. Te potencjały są ze sobą powiązane i bardzo istotne. Przy obecnej konstrukcji polskiego ustroju region nie ma kompetencji regulacyjnych – i tu, niestety, widać słabość naszego państwa.

Jaka jest przyszłość wolności regionów?

Kwestią decydującą jest proces przesuwania granic decentralizacji. W perspektywie krótkoterminowej obszar wolności prawdopodobnie będzie się poszerzał, ponieważ sprzyja mu przyjęty teraz model i unijne instrumenty finansowe. Po 2020 roku możliwe są jednak różne scenariusze nie tylko postępu, ale także regresu. Będzie to uzależnione zarówno od koniunktury politycznej w UE dla regionów, w tym także w polityce spójności, ale również od efektywności państwa polskiego i wizji strategicznego przywództwa. ☐

JACEK WOŹNIAK jest pełnomocnikiem Zarządu Województwa Małopolskiego ds. Planowania Strategicznego. Podczas VII Konferencji Krakowskiej wygłosi referat pt. „Regiony polskim potencjałem rozwojowym?”.

ANDRZEJ PORAWSKI, dyrektor Biura Związku Miast Polskich

Rozmyte metropolie

DO TEJ PORY polski ustawodawca stworzył dwa instrumenty współdziałania samorządu. Związki komunalne i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego. Potrzebny jest nowy instrument współdziałania, który będzie o wiele mocniejszy od stowarzyszeń i jednocześnie o wiele bardziej elastyczny niż związki komunalne. Jest on potrzebny zwłaszcza metropoliom. Rozkład życia na tych obszarach jest w tej chwili nierównomiernie rozłożony, a granice administracyjne zaczynają się zacierać. Dlatego konieczny jest instrument, który umożliwiłby wspólne zarządzanie tymi dziedzinami. ☐